

'El lehet ezt mesélni? Nem, ezt látni kell!'

Fekete István klasszikus regényéből készült színes, szélesvásznú nagyjátékfilm október 4-től országszerte a mozikban!

Ki ne emlékezne a Magyar Televízió szinte évente levetített ifjúsági sorozatára a Tüskevárra. Mindannyiunkban nosztalgikus érzést vált ki a kedves, tanulságos történet, szívünkbe zártuk karakteres, szerethető hőseit: a pesti betonrengetegből a természetbe kiszabadult kamasz srácokat, a keveset szóló, de annál bölcsebb Matulát, a gondoskodó Náncsi nénit és persze Csikaszt, Matula hűséges társát.

A történet felett nem ment el az idő, csak az akkori filmnyelvet érezhetjük ma kissé távolinak.

Az új Tüskevár alkotói viszont kiváló arány és stílus érzékkel megtalálták az utat ahhoz, hogy a történet ma is megérintse nézőit. Sőt, szóljon egy új generációhoz. S ez a lényeg. Rohanó, túltechnikalizált világunkban, úgy enged felhőtlenül szórakozni, egy picit lenyugodni, lelket melengetni, hogy közben egy percre sem unalmas, sőt kalandból-kalandba csöppenünk a korunk elvárásainak megfelelő dramaturgiának, a csodálatos képi világnak és természetesen a sztárszereposztásnak köszönhetően. Ez a film tökéletesen megfér Harry Potter mellett. Sőt, egy kicsit több annál, mert ez a mi történetünk.

A film a mai gyerekekhez és szüleikhez is szól, (mi több, nagyszüleikhez!), frissen, dinamikus, különleges vizuális nyelven aktualizálja a regényt. Fekete István könyvét elérhető, könnyen érthető, élvezhető közelségbe hozza, úgy, hogy a XXI. század fiataljai számára is megtartsa örök érvényű mondanivalóját. Az idősebb generáció számára remek nosztalgizásra kínál lehetőséget. Kiváló családi mozi, amely a család minden tagja számára másfélórás, felhőtlen szórakozást kínál a borongós őszi, téli napokon.

Végérvényesen beköszöntött a rossz idő, tehát irány a mozi a film segítségével újra ide varázsolódik a nyár, az a nyár, ami úgy kezdődött, hogy:

„Tutajos kegyelem matekötöst kap Kengyel tanár úrtól év végén. Így elhárul minden akadály, hogy a nyarat vidéken tölthesse István bácsinál, Náncsi néninél és „természetesen” Matulánál. István bának nem kell sokat magyarázni, hogy Tutajosunk miért szeretné leginkább a berekben, Matulával tölteni a nyarat. Gyerekként ő is az öreg mellett nevelődött. Idén nyáron Tutajoson a sor, hogy kijárja a természet iskoláját. Ladó Gyula Lajos, azaz Tutajos a természet durva ölén tanulja meg mire való a gumicsizma, mennyire éget a nap, milyen az igazi halászlé és hogy kell kifogni a hozzávalót. Ahogy telnek a napok, Tutajos kezébe egyre jobban illeszkedik az evezőlapát. A puska sem rúg már vissza úgy, mint az elején. A növények és az állatok egyre közelebbi ismerőseivé válnak a fiatal legénynek. Majd egy szép napon megérkezik Bütyök. Innentől fogva együtt járják Matula iskoláját. Bütyök csodálkozva tapasztalja, hogy Gyulából kész férfi lett. Aztán micsoda kalandokba keverednek együtt: Elkapja őket egy hatalmas vihar, felfedezik a Tüskevárat, sőt Bütyök szerelembe esik Katicával a vízholdó lánnyal. Mire véget ér a nyár a két emberpalántából ember lett a berekben. Hazafelé Tutajos és Bütyök, kérdően néznek egymásra: El lehet ezt mesélni az osztályban? Nem. A Tüskevárat látni kell.”

Miért éppen a Tüskevár?

A hazai fiatal közönség nincs elkényeztetve magyar ifjúsági filmekkel. Úgy nőnek fel egymás után generációk, hogy egyetlen új, magyar gyerekfilmet sem láttak a mozikban. Ezt a tátongó űrt tölti be az új Tüskevár.

A Tüskevár nemzeti közkinccs, hungarikum. Fekete István regényéből eddig több mint 6 millió példányt adtak el. Az iskolák negyedik osztályában kötelező olvasmány. A Tüskevár hagyományos, retró, oldschool mozi, s közben mégis nagyon mai. Nyugis közönség film és villámgyors művészfilm.

A múlt

1967-ben készült a fekete fehér Tv film sorozat, amely Bánhidi László felejthetetlen Matula alakításával vált klasszikussá. Azóta a Tv sorozatnak 8 milliónál is több nézője volt.

Pedagógusoknak, iskoláknak

A Tüskevár hagyományörzés és továbbadás, s közben tisztelgés a klasszikus fekete fehér TV sorozat előtt.

A Tüskevár a ma oly divatos kifejezéseket, mint természetvédelem, környezettudatosság hozza emberközelbe, s készlet elgondolkodásra, sarkall cselekedetekre. A film nemcsak kötelező olvasmányként az irodalom oktatásban, hanem a biológia, környezetismeret órák hasznos kiegészítője is lehet. A film kísérő eseménye a Cinema City, iskoláknak meghirdetett „Tüskevár fotó pályázata”. A Tüskevár egészséges és valóságos világlátást ad. Nem direkt módon kelti fel az érdeklődést az állat és növényvilág iránt. Kiszakítja a gyermekeket a virtuális világból.

A Tüskevár mozifilm rövid távú célja az is, hogy hatalmas közösségi élményt nyújtson. Hosszú távon megerősíti és fenntartja a fiatalok érdeklődését a regény iránt, színesíti az oktatást. S nem utolsósorban értékes szórakoztatást kap a néző, amire mostanság igencsak nagy az igény.

'Amennyiben a film hatására csak egy apuka elviszi a gyereket horgászni, már megérte megcsinálni!'

ALKOTÓK, SZEREPLŐK

Forgalmazó és gyártó: Fény Film

A rendező: Balogh György

Első filmje a Pizzás az ezredfordulón került a mozikba. A Pizzás egy fantázia városban játszódó vígjáték. Budapest és Los Angeles képi keveréke a helyszín, ahol az alkotók 12 pizza kiszállításán keresztül mesélik el a történetet. A Tüskevár a rendező második filmje.

Az operatőr: Gulyás Ákos

A Tüskevár társalkotója és operatőre Gulyás Ákos. Tanulmányait Amerikában végezte, olyan neves operatőrök mellett dolgozott, mint Koltai Lajos, vagy Darius Khondji. Több mint 40 magyar és külföldi játékfilmben dolgozott. A Tüskevárban megalkotott és újra álmódott képi világ óriási kincse az új filmnek. Látványos képei segítségével valóban a berek izgalmas, mégis megnyugtató világában érezhetjük magunkat. A rendezővel együtt nagyon finoman, de pontosan kapta el, azt a határt, amitől a szép most is szép és mégsem avítt. Gulyás Ákos nemcsak operatőre, hanem társalkotója is a filmnek, sőt a forgatás után ötleteivel, tanácsaival segítette a film elkészítését.

A filmben látványos képi világgal éled újjá az eredeti történetet. A kamera mindkét oldalán nagyszerű és jókedvű csapat dolgozott, hogy a mozi élmény felejthetetlen legyen. A Tüskevár mozifilm a magyar filmkínálat egyik különleges darabja.

Mitől különleges?

Sajnos évek óta nem készül elég ifjúsági film. Sőt, ez az alkotás kötelező olvasmány az iskolákban. Mivel nemzedékek nőttek fel a Tüskeváron, ezért generációkon átívelő családi, mozi élmény.

Szereplők:

Kovács Lajos „Matula”

Nagy Marcell „Tutajos”

Péntek Bálint „Bütyök”

Pogány Judit „Náncsi néni”

Molnár Piroska „Piri mama”

Eperjes Károly „István bá”

Haumann Péter „Osztályfőnök”

Szacsvay László „Orvos”

Hirtling István „Tutajos apja”

Nagy Enikő „Tutajos anyja”

Détár Enikő „Kengyelné Éva”

Rékasi Károly „Kengyel tanár úr”.

Matula

Kovács Lajos

Matula szerepében erőteljes, szuggesztív alakítást nyújt. Fontos szempont volt Matula kiválasztásában, hogy a fekete-fehér tv film sorozat Bánhidi Laci bácsijára az új Matula figurája ne emlékeztessen. Az alkotók nem szerettek volna versenyre kelni Bánhidi László felejthetetlen alakításával. Kovács Lajos alkatában és mentalitásában egy új Matulát kelt életre.

Kovács Lajost a mozi nézők számtalan filmben láthatták. 1978-ban a Nyolcvan huszárral kezdődött filmes karrierje. Többek között játszott a Szerelem első vérig, Berlin felett az ég, Woyczek, 6:3, Tesó című filmekben is. A népszerűséget számára a Kontroll majd az Argo hozta meg. Az Argo Balogh Tibijét egy ország szerette meg. Munkásságát 1992-ben Jászai-díjjal 2003-ban Erdemes művész-díjjal ismerték el.

Érdekesség, hogy videoklipekben is felbukkant. Jonathan Glazer rendező egyik kedvence, és a világhírű [Radiohead](#) együttes *Karma Police* című videoklipjében és Guinness reklámjában is szerepelt.

Kovács Lajos Matula figurájában színészetének új arcát tárja elénk.

Matula a Tüskevár központi szereplője. A természetszeretet és a tapasztalatból származó tudás őrzője és továbbadója. A berek tanítómestere. Kiegyensúlyozott, nyugodt ember. Világában, a természetben rend van és ő ennek a rendnek a szerves része. Mindennél többre tartja a tapasztalatot. Matula tisztán beszél és bölcsen hallgat, Tutajos mégis gyorsan tanul tőle. Matula arca regéket és mondákat mesél. „Többet mond mit ember valaha mondott”.

Nagy Marcell

„Tutajos” a film forgatásakor a Földessy Margit színi tanodában tanult. A Sorstalanság című filmben tűnt fel, s jegyeztük meg arcát, s nevét. Érdekesség: Jelenleg a Filmművészeti Egyetem operatőri szakán tanul. Marcell sportoló családban nőtt fel. Édesapja öttusázó, édesanyja Petrik Éva sokszoros magyar bajnok maraton futó.

Marci Tutajos figurájával igazi városi gyerekként találkozott, így alakítása teljesen hiteles. „A forgatás alatt először rendkívül óvatos volt és tartózkodó. Mikor meglátta a forgatási helyszínt idegenkedve nézte a vizet. Pár nap elteltével a forgatási szünetekben ki sem lehetett őt rángatni a vízből. „Mikor a horgászjelenethez gyakoroltunk és először megmozdult az úszó és halat is fogtak, akkor értette meg a két srác, hogy miről szól a film. Úgy belelkesedtek, hogy az eső ellenére sem lehetett felrángatni őket a vízpartról.”

Marci kiválóan formálta meg a zárkózott, talán szorongó srácból (egy nyár alatt) szabaddá, s ezáltal magabiztossá váló Ladó Gyula alakját.

Péntek Bálint

„Bütyök” a Tüskevár készítésekor szintén a Földessy Margit színi tanoda növendéke volt. A film rendezőjét a Porcelán babában nyújtott remek alakításával győzte meg Bálint. Jelenleg a Műegyetemen építészmérnöknek tanul.

Bütyök igazi városi srác. Magabiztos, néha okoskodó. Kétkedve fogadja Tutajos történeteit a berekről. Hitetlenkedve állapítja meg, hogy „Micsoda vadember lett ebből a Ladóból”. Bütyök magabiztossága a berekben a napon gyorsan elolvad. Végül elismeri, hogy Tutajos hozzá képest már mester. A nyári kalandból a szerelem íze sem maradhat ki, szerelembe esik Katicával, a szalma szőke vízholdó lánnyal. Később okoskodása bajba sodorja,

beszakad a Tüskevár ódon pincéjébe.

„Bálint „Bütyök” figuráját alaposan és aprólékosan építette fel. Kikölcsönözte a helyi könyvtárból a Tüskevárat és abból szemezgette össze Bütyök gesztusait, tulajdonságait. A forgatáson végig ott volt, mert a filmet szinte teljesen időrendi sorrendben forgattuk és Bütyök csak az utolsó harmadban érkezik. Bálint, oly annyira beleélte magát Bütyök figurájába, hogy az idő folyamán átvette egy két tulajdonságát az általa megformált figurának. Próbált a koránál komolyabbnak látszani, felnőtteken beszélni. Viselkedése a stábon belül mindig a jókedv forrása volt. Ha híre ment, hogy Bálint valamelyik tévének riportot ad, a forgatás leállt és egy emberként vonult a csapat meghallgatni az interjút. Ez a derű átítatta Bütyök figuráját is a vásznon.

Filmjei: Porcelán baba, Sorstalanság, Született lúzer, Tavasz nyár ős, Könyveskép, Front, Kajüt

Eperjes Károly

István bácsi szerepében egyszerre vidám és komoly, szigorú és engedékeny, attól függően, hogy, hogyan kell bánni Tutajossal és Bütyökkel. Szuggesztív alakítással kelti életre Fekete István szellemét, aki ebbe a szereplőbe írta bele saját magát. „Egyszer a forgatáson Eperjes Károly a jelenetei előtt külön elvonult a konyhá díszletbe. Csak annyit mondott: hogy szeretne belemerülni a tájba és a Tüskevár világába. Hát ez sikerült neki.”

Rékasi Károly és Détár Enikő

Nem csak a hétköznapokban, hanem most a vásznon is egy párt alkotnak a Tüskevárban. Balogh György előző filmjében, a Pizzásban is szerepelt Rékasi Károly és Détár Enikő, de nem egy párként. A Tüskevárban ők alakítják Kengyel tanár urat és feleségét Kengyelné Évát. Rékasi Károly Kengyel tanár úr szerepében kemény és első ránézésre talán kegyetlen tanárt alakít. Később kiderül róla, hogy a szigorú arc vaj szívet takar. Tudja, hogy Tutajos és Bütyök nyaralása rajta múlik, és nem él vissza a hatalmával. Kengyelné Éva szerepében Détár Enikő csillogó szemmel és sugárzó tekintettel lép a történetbe. Nőiességét örömmel csodáljuk.

Pogány Judit

Náncsi néni szerepében Pogány Juditot láthatjuk. Tutajos pótnagymamája a legfinomabb ételekkel várja ezt a „városi zsványt”. Pogány Judit a gyerek filmek egyik legismertebb színésze. Többek között ő volt Vuk és Szaffi hangja a klasszikus rajzfilmekben. És napjainkban ő tolmácsolja a Bogyó és Babóca meséket a mai gyerekeknek. Tökéletes választás és tökéletes alakítás a vidéki nagy hiteles megformálására.

A zene

Olyannyira jól sikerült, hogy már az első kockák után a fülünkbe mászik a földallam, a lábunk pedig ritmusra jár.

A Tüskevár zenéjét sokan készítették. Czutor Zoltán (Belmondo) főcím dala lett a Tüskevár zenei alaphangulata. A vége főcímdalt a Copporn készítette. A film zenéjét Jutasi Tamás és csapata jegyzi.

Ebben a csapatban együtt játszott:

Jutasi Tamás (Gulash Exotica) zenei rendező, zeneszerző

Kohánszky Roy (Roy és Ádám) ének zeneszerző

Keleti András (Colorstar) ének zeneszerző

Szalai Péter (Colorstar) gitárok

Beck Zoltán (30Y) dalszöveg

Farkas Róbert dalszöveg

Magyar Bori vokál

Schaffer Szilveszter hegedű

Szekeres Attila kanna doromb

Domokos Tibor (Óperencia) szintetizátor

Maszkura (Maszkura és a Tücsökraj) harmonika zeneszerző

Farkas Gábor DJ Orditronic zeneszerző

Kormos Levente (Racka Jam) S.O.S. Stúdió